

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ : KM

1. การลดใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในนาข้าว

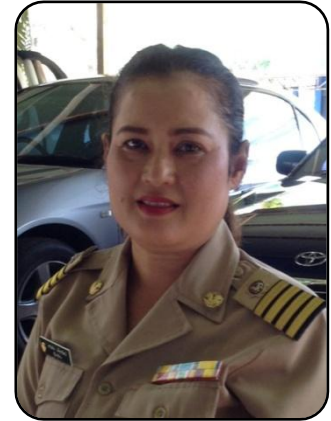
2. ชื่อ นางสาวฝน เพ็ชรรัตน์

เกิดวันที่ 26 มีนาคม 2514

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3-6601-00350-029

ที่อยู่ 58/1 หมู่ 8 หมู่บ้านอู่ตะเภา ตำบลดงป่าคำ อําเภอเมืองพิจิตร
จังหวัดพิจิตร

โทรศัพท์ 087-7305751

3. ความเป็นมา

นางสาวฝน เพ็ชรรัตน์ พ่อ แม่ ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ได้
ช่วยเหลือ พ่อ แม่ ทำนาตลอด หลังจากจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน วัดเขารูปช้าง
ต.ดงป่าคำ อ.เมือง จ.พิจิตร ได้ยึดอาชีพการทำนาตลอด

หลังจากมีครอบครัว มีบุตรสาว 2 คน คนโต จบปริญญาตรี และคนรอง กำลังศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ได้ประกอบอาชีพทำนาจำนวน 35 ไร่ ส่งเสียให้บุตรสาวทั้ง 2 คนเรียนหนังสือ

ปี พ.ศ. 2548 ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านอู่ตะเภา ต.ดงป่าคำ อ.เมือง
จ.พิจิตร ต่อมา ปี พ.ศ. 2553 ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 บ้านอู่ตะเภา ต.ดงป่าคำ อ.เมือง
จ.พิจิตร จนถึงปัจจุบัน

การทำนา รุ่น พ่อ แม่ ใช้ควายไถนา ทำเทือกใช้ข้าวพันธุ์พื้นเมือง เพราะปลูกโดยใช้วิธีการดำ ผลผลิต
ต่อไร่ต่ำประมาณ 300-350 กิโลกรัมต่อไร่ แรงงานใช้คนในหมู่บ้าน ช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าว ต่อมา เปลี่ยน
วิธีการทำนาเป็นการทำนาหว่าน น้ำตม จนถึงปัจจุบัน

4. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและงานที่ภาคภูมิใจ

จากการประกอบอาชีพทำนา ในปัจจุบัน ประสบปัญหาจากการระบาดของศัตรูพืช ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่
ในพื้นที่ จะซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช มาฉีดป้องกันต่อหนึ่งฤดูกาลเพาะปลูก จะฉีดพ่นสารเคมีไม่ต่ำกว่า
5 ครั้ง การใช้เมล็ดพันธุ์ 3 - 4 ถัง ต่อไร่ ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

ในปี 2555 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ได้มาจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
ในพื้นที่ หมู่ 8 บ้านอู่ตะเภา ต.ดงป่าคำ อ.เมือง จ.พิจิตร ได้ให้เกษตรกร สมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยความ
สมัครใจเริ่มต้นเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 ราย

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล โดยดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก ตามกระบวนการโรงเรียน
เกษตรกร สัปดาห์ ละ 1 ครั้ง โดยจัดทำแปลงเรียนรู้ ในกา รสำรวจ และติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช แบ่ง

เกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ลงสำรวจ แปลงนา เก็บตัวอย่าง แผลงที่โอบได้ในแปลง อาการของต้นข้าวที่แสดงอาการผิดปกติ ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มบอกชนิดของแผลง/อาการผิดปกติของต้นข้าว ระบบนิเวศในนาข้าว โดยเจ้าหน้าที่คอยเป็นที่เลี้ยง จากที่เคยพบเห็นแผลงที่อยู่ในนาเป็นศัตรูที่ทำลายข้าวทั้งหมด เมื่อพบก็ต้องใช้สารเคมีกำจัด หลังจากได้เรียนรู้จากของจริง ก็พอจะบอกได้ว่า แผลงตัวไหนมีโทษและมีประโยชน์อย่างไร

ต่อมาเปลี่ยนจากศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีกิจกรรมต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตำบล ดำเนินการอบรมให้สมาชิกอย่างต่อเนื่อง เช่น การไถกลบตอซัง (รณรงค์ไม่เผ่าตอซัง) การทำปุ๋ยหมัก ,การผลิตเชื้อจุลินทรีย์ ต่างๆ เช่น เชื้อราบิวเวอเรีย (ราขาว), เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราเมตาโรเซียม สารสมุนไพรต่างๆ เช่น สารสะเดา , บอระเพ็ด ควัน, ขมิ้นชัน ,หนอนตายหยวก เป็นต้น ทำให้ลดต้นทุนการผลิตเกี่ยวกับสารเคมี จากเดิมที่เคยใช้ 5 – 6 ครั้ง ต่อฤดูกาล เพาะปลูกเหลือเพียง 1 – 2 ครั้ง ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำในการเก็บตัวอย่างดิน เพื่อนำมาวิเคราะห์ธาตุอาหาร ในดินมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด และจัดหาแม่ปุ๋ยมาผสมใช้เอง ตามค่าวิเคราะห์ดินที่เจ้าหน้าที่ที่ตรวจและแนะนำ ทำให้ลดต้นทุนได้มากขึ้น

5. องค์ความรู้ที่ใช้

- ด้านการผลิต ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้เชื้อจุลินทรีย์ , สมุนไพร ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การปรับปรุงดิน ไม่เผ่าตอซัง การใช้ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) ,การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

6. ความสำเร็จ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ค้นคว้าหาความรู้จากประสบการณ์
- ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา พัฒนาการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพลงทุนน้อย ผลตอบแทนสูง
- รักษาสภาพแวดล้อม ไม่มีสารพิษตกค้างในผลผลิต

7. การทำงาน

- รักษาสิ่งแวดล้อม
- อาหารปลอดภัย

8. หลักในการประกอบอาชีพ

- ประหยัด อดออม
- ทำเพื่อส่วนรวม
- ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

9. ที่มาข้อมูล

นางสายฝน เพ็ชรรัตน์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 บ้านอู่ตะเภา อ.เมือง จ.พิจิตร